

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การแก้ไขปัญหาหายาเสพติดโดยกระบวนการประชาสังคม : ศึกษกรณที่บ้านเขาโคกแผ่น ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์	
ชื่อผู้เขียน	นางสุพิศ จันทะพิงค์	
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.เกษม นครเขตต์	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ พงษ์วาท	กรรมการ
	อาจารย์อนันต์ เดียวเจริญ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการเคลื่อนไหวทางสังคม กระบวนการก่อตัวของประชาสังคม กลไกดำเนินงานแก้ไขปัญหาหายาเสพติดในชุมชน พื้นที่เป้าหมายคือ หมู่ที่ 2 บ้านเขาโคกแผ่น ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ ตัวผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ (Snowball technique) ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า หมู่บ้านเขาโคกแผ่นเป็นหมู่บ้านชนบท มีวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม ในอดีตหมู่บ้านนี้เคยเป็นที่หลบซ่อนของโจรขโมยและของที่ถูกลักขโมยมา ชาวบ้านขาดความสามัคคี มีการเสพติดกัญชา สุรา และบุหรี่

พัฒนาการของการเคลื่อนไหวทางสังคม เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2527 พระธุดงค์เข้ามาอยู่บนเขาใกล้หมู่บ้าน มีบทบาทในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคนในหมู่บ้าน มีการรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน และพัฒนาฐานะความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้น

ปี พ.ศ.2541 เกิดการแพร่ระบาดของยาบ้าในหมู่บ้าน ซึ่งมีทั้งผู้ชายรายย่อยและผู้เสพ จึงเกิดกระบวนการก่อตัวของชุมชน เป็นประชาสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาหายาเสพติดของหมู่บ้าน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. เกิดความตระหนักของผู้นำและประชาชนต่อปัญหาการใช้ยาเสพติดในหมู่บ้านทำให้ทุกฝ่ายร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหายาอย่างเร่งด่วน

2. มีการรวมตัวของกลุ่มบิดามารดาผู้ติดยาเสพติด ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อหาทางบำบัดผู้ติดยาเสพติด

3. เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านอย่างเป็นระบบ

4. มีกระบวนการตัดสินใจ เลือกใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นทางเลือกในการแก้ไข้ปัญหา

5. การดำเนินงานที่เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้าน ส่งผลให้มีการรวมกลุ่มชาวบ้านเพื่อแก้ไข้ปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

กลไกดำเนินการแก้ไข้ปัญหาเสพติด เริ่มจากผู้นำชุมชน และกรรมการหมู่บ้าน ให้ข้อมูลแก่กลุ่มผู้ปกครองผู้เสพยา จนเกิดความตระหนักและมีความคิดที่จะร่วมกันดำเนินงานเพื่อตอบสนองการแก้ไข้ปัญหา ส่วนกลุ่มผู้เลิกเสพยาที่มีความต้องการที่จะหยุดใช้ยาเสพติด จึงรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการจัดการให้ตนเองห่างไกลจากตัวกระตุ้นในการเสพยา อีกสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไข้ปัญหา คือ สถาบันศาสนา โดยอบรมสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรม และมีส่วนร่วมในการจัดโครงการบำบัดยาเสพติดในชุมชน

Thesis Title	Solving Narcotic Problem through Civil Society Process : A Case of Khoa Kok Pen Village, Tamnop Sub-District, Tha Tako District, Nakhon Sawan Province		
Author	Mrs. Supit Chanthaping		
M.Ed.	Health Promotion		
Examining Committee	Lect. Dr. Kasem	Nakornkhet	Chairman
	Assoc. Prof. Dr. Annop	Pongwat	Member
	Lect. Anan	Aeocharoen	Member

Abstract

This thesis was aimed at examining one community's social movements, civil society process formation, and the mechanisms directed at solving narcotic addiction problem it faced. The target community was Khoa Kok Pen Village, Tamnob Sub-District, Tha Tako District, Nakhon Sawan Province. The researcher relied in data collection effort on face-to-face interviews, participant and nonparticipant observations, and group discussions. In such effort, the snowball technique was adopted. Collected data were subsequently cross-checked via the triangular tabulation method.

Findings were as follows :

Khoa Kok Pen Village was still a predominantly rural community with traditionally agricultural way of life. In the past, the village had served as a hide-out for both thieves and stolen objects. Villagers lacked unity and were hooked up to marijuana, liqueur, and cigarettes.

Initial social movements started in 1984 when a wandering monk came to settle on the hill near the village. He played a crucial role in altering the villagers' behaviors, encouraged them to band together in tackling various community problems, and helped improve their livelihood.

In 1998, the village encountered the alarming spread of amphetamines. Villagers were turned into both retail dealers and drug takers. The serious situation triggered a series of community-forming processes leading to a kind of civil society dedicated to the eradication of the drug addiction problem. Such a civil society featured the following :

1. Community leaders and members becoming aware of the problem prompting all concerned parties' concerted actions in tackling this urgent problem.
2. Drug addicts' parents, a village head, and a village committee banding together seeking ways and means to treat and cure those addicts.
3. Villagers' learning processes systematically developing.
4. A decision-making process adopted using local wisdom as a problem-solving alternative.
5. Activities useful to the village making it possible for villagers to organize and continuously tackle the addiction problem.

Problem-solving mechanisms adopted started with the community leaders and members of the village committee. They played a crucial role in providing useful information to addicts themselves and their parents to the point they became aware of the problem and decided to unite and organize against it. As regards those who had quit and wanted to forever stay away from drugs they banded together and involved themselves in various useful activities. Another institution playing a crucial problem-solving role was the religious institution. Its members, the monks, continuously preached ethics and morality as well as participated in Sub-District-level treatment and cure projects.